

AUGUSZTUS 14.

kedvesen üdvözölt, egy m az idők múlása fő-

A költő kislánya

pr hazautaztunk. Ha-
ya, Eszter, aki szintén
en szunyokált az autó-
hirtelen felfigyeltünk,
tt az országút mellett,
n és a tűz fénye kísér-
te az éjszakába. Felköl-
a ő is, de ő morog,
sem mutat az érdekes
eszkuzálja magát:
pám beszéde alatt is
am!" Még szerencse,
hallotta, mert sokat ad
an okos gyermek véle-
is pirult volna....

Fuchs József

ket követelt
ában egy
kedvese

szerelemes pár

egyön, azután önmagá-
ahagyott levelében a fő-
gy személyében jelzi
t. Azt hiszik, hogy nem
ges kauciójuk és azért
A szerelmi dráma Cons-
toja.

vesület

ÉD

ath. gimnázium disz-
IN Rezsőkül
ónralép
leinek

nyelveket a nemzeti egye-
kell lefolytatnia. Ebben
drisz együttesen foglal-
a választásokból Venize-
ki győztesen, átveheti a
is, de előbb még ki kell
enie azt is, hogy vállalja
a Balkán-szövetségben
apra is kell helyezkednie.

t a Fekete

zlekedési konferencia

özött csak 66 mérföld
ra nézve rendkívüli fon-
nyesztar-Visztula csator-

uj gyakorlati kézikönyv

LAK BÉLA:

otechnika

ti ábrával, 21 táblázattal
eldával és 171 kísérlettel,
8 lej LEPAGE-nál Cluj
al küldjük utánvétellel.

Házasság, válás és gyermeknevelés Oroszországban

Egy bucaresti riporter utijegyzeteiből

Bucuresti, augusztus 13. A bucaresti Di-
meata napról-napra közli Cădea nevi mun-
katársának érdekes szovjetországi uti-
jegyzeteit. Egyik legutóbbi számában az Uj
Kelet „Egy éjszaka Kiebben” cím alatt kö-
pölte már egyik fejezetét a riportorozatnak.
Az alábbiakban Cădeának azt a cikkét kö-
pöljük, amely az oroszországi családi élet meg-
változott formáiról számol be:

„Egy országban, ahol az életet teljesen új
alapra helyezték, különösen figyelemreméltóak
a szociális életnek a jelenségei. Hogy meg-
könnyítsük ezeknek a jelenségeknek az ismer-
ését, le kell szögeznünk azt a helyzetet,
amely speciálisan Oroszországra jellemző: a
nemek teljes egyenlőségét. Már a forradalom
első óráiban állapította meg Lenin, hogy az
új rezsim egyik legfőbb feladata kiküszö-
bölni a férfi és a nő között az egyenlőlen-
ségnek még a nyomát is. Egyenlő munka
mellett, egyenlő fizetés, egyenlő jog jár —
mondotta Lenin — és ez a mondat állapí-
totta meg a nő helyzetét a szovjetállam ke-
retel között.

És ma Oroszországban a nőknek valóban
egyanakozó a jogai, mint a férfiaknak. Sem-
miféle megszorításban nincsen része. Első
következménye ennek a helyzetnek az volt,
hogy a nők be tudtak hatolni minden elkép-
elhető munkaterületre. A második nemkeves-
bé fontos következmény pedig az, hogy új
rendszer fejlődött ki a házasságkötések terén.

Házasság tanuk nélkül

Sokat beszéltek és sokat írtak az orosz há-
zasságkötési rendszerről és különösen a vá-
lások megkönnyítéséről, amelyben az er-
költelenség forrását vélték felfedezni. Tény-
egesen azonban nem egészen így áll a dolog.
A házasságkötést Oroszországban épügy,
mint bármelyik más országban, a polgári tör-
vénykönyv bizonyos szakaszai szabályozzák.
A szovjetállam a házasságkötést tisztára
magánügynek tekinti, amely csak a háza-
sulandó feleket érinti. Az állam csak akkor
avatkozik bele a házasságkötésbe, ha a há-
zasulandó felek közül az egyik egészségi
állapota akadályt jelent, vagy ha egy válás
esetében az államra hárul az utódok eltartá-
sának gondja.

Ez a rendszer egyébként nem orosz és nem
szovjet-speciális, mert ugyanilyen könnyű
és magántörvény a házasságkötés megkötése az
Egyesült Államok néhány országában, Mexi-
kóban pedig a válás még könnyebb, mint
Oroszországban.

Az orosz törvényhozás 18 esztendőben
szabja meg a minimális életkort, amelyben
házasságra lehet lépni. Ezenkívül előírja a
felek orvosi vizsgálatának kötelezettségét és
súlyosan bünteti, ha az egyik fél nemi be-
tegséggel fertőzi meg a másikat. A házasa-
g megkötése után, a nő, ha akarja, meg-
tarthatja a nevét, vagy felveheti férje nevét.
Elismeri a szovjet az úgynevezett szabad
együttéléseket is, de a házasságok megköny-
vítésével éppen az a célja, hogy ezeket a
vadházasságokat likvidálja. Eős támogatást
nyújt a szovjet az apaság kutatására. Ugy
az anyának, mint a törvénytelen gyermeknek
joga van a hatóságok igénybevitelével a
gyermek apját felkutatni és tartásdíjra köte-
lezni. Törvénytelen gyermeknek is joga van
az örökségre, ami Oroszországban nem ha-
dathatja meg a tízezer rubelt.

Válás az egyik fél kívánságára

A válás éppolyan könnyű, mint a házasság,
ebben az esetben, ha a házasságból nem szü-
lettek gyermekek. Elvben a váláshoz ele-
gendő az egyik fél akarata, indoknak pedig
elég, hogy nem akar egyik élni a másik fél-
rel. A válást az anyakönyvi hivatal kimond-
ja a másik fél távollétében is, akit azután
írásban értesítenek a válásról. Ha gyermek
van, ugy a válást meg kell előznie egy meg-
egyezés, amely a gyermek eltartását szabá-
lyozza s amelyet az anyakönyvvezető előtt
kell megkötöni. Vita esetén bíróság dönt,
hogy kinek a gondja a gyermek eltartása.

Meglátogattam a kievi anyakönyvi hiva-
talt. A város központjában van elhelyezve,
mintegy tíz nagy helyiséget foglal el az
egyik állami épületben. Az anyakönyvi hiva-
tálnak három szekciója van: születési, halá-
lozások, házassági és válási. Jelen voltam több
házasság megkötésénél és egy válás kimon-
dásánál. A házasságkötést nem hirdették ki
előzőleg. Az érdeklő felek jelentkeztek a
hivatal igazgatójához, akinek a szobája rit-
ka eleganciával van berendezve, bejelentet-
ték, hogy házasodni akarnak, aláírták egy
nyilatkozatot, majd aláírták a házasság-
velet és ezzel az aktus már véget is ért. Né-

mely pár egyedül jött, másokat elkísért egy
egész csoport, testvérek, szülők, barátok.

A válás, amelyen résztvettem, úgynevezett
egyoldalú volt. Az érdeklő fél, egy orvos-
tanhallgató, kérte, hogy válasszák el urá-
tól, aki mérnök és aki elutazott a Kaukázus-
ba és őt magára hagyta. A válást rögtön ki-
mondták és elrendelték, hogy a Kaukázusban
tartózkodó férjet levélben értesítsék a válás
kimondásáról.

És az eredmény ugyanaz

Több beszélgetésem kapcsán arra a meg-
győződésre jutottam, hogy a könnyű házasság
és válási rezsim ellenére is körülbelül ugyan-

Nem jön Romániába Ottó extrónörökös

A kormány hivatalosan cáfolja, hogy Ottó a Habsburgok restaurálása érdekében meg akarná nyerni a kisanantot

Bucuresti, augusztus 13. A Zorile mai
számában arról adott hírt, hogy Habsburg
Ottó magántitkára részéről bizonyos lépé-
sek történtek a herceg romániai látogatá-
sát illetően. A kormány megvizsgálja,
vajjon a jelenlegi helyzetben kívánatos-e
egy ilyen látogatás, amelyre vonatkozólag
egyébként kikéri a kisanant állásfoglalá-
sát is. Ami a látogatás célját illeti, a lap
ugy tudja, hogy Ottó extrónörökös a Habs-
burgok restaurációja ügyében kíván szem-
élyesen közbejárni.

A bucaresti lapnak fenti híre érthető
szenzációt, sőt riadalmat keltett a főváros
politikai köreiből. A szenzáció azonban

az a helyzet Oroszországban is, mint nálunk.
Bármennyire is könnyű és ingyenes a háza-
ságkötés, sokan élnek ott is vadházasságban,
vagy hogy szovjetterminológiával fejezzük
ki: szabad együttélésben. És bármilyen kön-
nyű a válás, nem több viszonylagosan a vá-
lások száma, mint akármelyik polgári or-
szágban. Ami magát a házasságot illeti, az
is olyan, mint nálunk, vannak boldog és bol-
dogtalan házasságok.

Az iskola

Ami a gyermeknevelést illeti, az Oroszor-
szágban az állam kizárólagos joga. Vannak
óvodák, elsősorú iskolák 7—11 éves korig,
amely kötelező, másodfokú iskolák 12—14 és
harmadfokú 15—18 évig. Az oktatás, amit
ezekben az iskolákban adnak, teljesen dog-
matikus és a kommunista rendszer teteleit
olyan módon tanítják, mint valami vallási pa-
rancsokat. A nevelés ezenkívül politikus
jellegű, ami azt jelenti, hogy az általános
oktatást igyekeznek összekapcsolni egy ipar-
ág üzeméhez szükséges elméleti és gyakorlati
tudnivalók oktatásával.

Hirek az épülő országból

*

A palesztinai kormány a Selé Beneh-
nak, a zsidó munkásszervezet közmunka-
ügyi központjának adta át a raanah-
teimendi autót építését. A kormány ezzel
egyidejűleg elhatározta, hogy kijavítja a
telaviv—jaffa—jeruzsálemi autótut Me-
cah közelében, ahol veszedelmes szerpen-
tinen jár a közlekedés. Kerülőtut fognak
építeni és már a tavaszra befejeződnék a
munkálatok ezen ut ily módon való meg-
javítására. Jaffától és Tel-Avivotól Luddig
Wilhelmán keresztül közvetlen autótut
építenek, melynek munkálatai már meg-
kezdődtek.

Haifai székhellyel az angol, zsidó és
arab autósok megalakították az északpa-
lesztinai autókлубot, mint az „Automob-
ile Club and Teuring Association of Pa-
lestine” kerületi csoportját.

Palesztina és Olaszország között meg-
nyitották a rendszeres telefonösszekötte-
tést.

A telavivi városi tanács legutóbbi ülés-
én elhatározta, hogy azon városrészekben
ahol eddig tilos volt emeleteket húzni a
házakra és üzlethelyiségeket építeni a há-
zakba, ezentul megengedik és szabaddá
teszik az ilyen építkezéseket. E határozat
alapján mintegy 2000 emeletet és néhány-
száz új üzlethelyiséget építenek a város-
ban, ami az őszi szezonban újra hatalmas
lendületet fog adni az építőipacnak.

A napokban érdekes bevándorlók érke-
tek Palesztinába. Ötven zsidó család jött
Mesched, perzsa városból, akik ott mint
marannusok éltek. Száz esztendővel ez-
előtt ugyanis a perzsa király kényszerren-
deletet bocsátott ki, hogy a zsidók térje-
nek át a mohamedán hitre és zsidó csa-
ládok számai voltak kénytelenek enged-
meskedni a parancsnak. Legnagyobb ré-
szük azonban zsidó életet élt titokban.
Most ötven család közülök Palesztinába
vándorolt és további 500 vár certifikátra.
A Palesztinában élő perzsa zsidók szá-
ma 11 ezerre rug. Legnagyobb részük ke-
reskedelemmel foglalkozik és jó módban
éleik.

Egy németországi zsidó bevándorló-cso-
port „Saraf” név alatt új szappangyárat
épít Rison Lócion kolónián. Az új gyár
mosószappan mellett, mosdó- és orvosi
szappanokat is elő fog állítani. A társa-
ság alaptőkéje 80 ezer font.

A palesztinai kormány statisztikai ki-
mutatása szerint az utolsó öt esztendő
során 20 városban és kolónián mintegy 18
millió 700 ezer fontot investáltak külön-
böző építkezésekre. Egyedül 1933-ban öt
millió 601 ezer fontot fordítottak építkezé-
sekre, 1934-ben viszont hatmillió fontot,
vagyis e két év alatt 11 millió 601 ezer
fontot, ami az öt év alatt építkezésekre
investált tőke kétharmadát képezi.

— Két bomba robbant egy newyorki mozi
ahol nem szakszervezeti alkalmazottak dol-
goznak. Newyorkból jelentik: Ma hajnalban
két bomba robbant két olyan mozgószínház
előtt, amelyek nem a szakszervezetekbe tar-
tozó munkásokat alkalmaznak. A robbanás
n mbesített meg senkit, hanem csupán
hatalmas tömeget vontat a helyszínére, da-
cára a korai óráknak. Valószínűleg ez az első
eset, hogy bombákat használnak hasonló
természeti munkakonfliktusban meggyőző
érvként.

Fellüggesztette Németország az árjaparagrafust a külföldi filmeknél

A német filmdiktátor feltűnést keltő nyilatkozata. Az osztrák affér meglepő eredménye

Berlin, augusztus 13. A német filmipar
hivatalos lapjának, a „Lichtbildbühne”
legújabb számában feltűnést keltő nyilato-
zata jelent meg a német filmdiktátornak,
Hans Hinkelnek, akinek Németországban
azonfelül, hogy a Reichskulturkammernek
ügyvezetője, különleges megbízatása van
a Németországban élő összes nemárják
felügyelőre.

A nyilatkozat legérdekesebb része így
hangzik:

„Azt a kérdést, hogy viselkedik Német-
ország az olyan külföldi filmekkel szem-
ben, amelyben nemárja művészek szerepel-
nek, világosan meg lehet válaszolni. Ha
valamelyik filmtermelő ország nemárja
művészekkel készít filmet, ugy ez az il-
lető ország magánygye. Németországban
játszani fogják a külföldi filmeket, mint-
ahogy mi is elküldjük külföldre a mi film-
jeinket. Ezek a külföldi filmek keresztül
fognak menni a német cenzurán, hacsak
nem destruktív és népromboló jellegűek.
Ha azokban a filmekben, amelyeket Ausz-
triában, Lengyelországban, Magyarorszá-
gban, Franciaországban, Angliában, vagy
Amerikában készítenek, nemárja művészek
szerepelnek, akár mint színészek, rende-
zők, vagy szerzők, ugy mi nem tekintjük
feladatunknak, hogy ezt kifogásoljuk.
Nem is tehetjük, de nem is akarjuk a külföldi
filmgyárat arra szorítani, hogy a
német árjaparagrafust betartsák és így
ezektől nem is kérjük a szereplők árjászár-
mazásának bizonyítását.”

Hans Hinkelnek ez a legújabb nyilato-
zata annál inkább kelt feltűnést, mert
hiszen eddig a külföldön készített filmek-
nél Németország — amennyiben a filmek
német mozikban való elhelyezéséről szó-
volt — már a gyártásnál kikötötte a sze-
replők, rendezők, szerzők árja származásá-

nak szükségességét.

Még a nem német nyelven beszélő olyan
külföldi filmek sem kerülhettek eddig Né-
metországban vászonra, amelyeket nem-
árja rendező produkált. Így számúve vol-
tak Lubitsch Ernő nagy amerikai filmjei
és a Granovszki által rendezett híres
„Moszkvai éjszakák” is csak úgy kerülhe-
lett előadásra, hogy a plakátokon Gra-
novszky nevének elhallgatásával a segéd-
rendező Marilly nevét tüntették fel. Még
nehezebb volt a helyzetük a külföldön ké-
szített, német nyelven beszélő filmeknek,
amelyeket könyörtelenül száműztek az ár-
japaragrafus rendelkezéseinek alapján. Így
nem kerülhettek előadásra Németország-
ban Elisabeth Bergner és Albert Basser-
mann filmjei sem.

A német hivatalos körök álláspontjának
megváltoztatása elsősorban az osztrákok
határozott és hajlíthatatlan állásfoglalá-
sának az eredménye. Ismeretes, hogy az
elmúlt napokban egész sereg híres osztrák
filmszínészt citáltak be a bécsi rendőr-
igazgatósághoz, ahol felvilágosítást kér-
tek tőlük, miért nem akarnak osztrák
filmben fellépni. Ezek a művészek — kö-
ztük Slezák Leó is — attól féltek ugyanis,
hogy amennyiben kimondott osztrák fil-
mekben vállalnak szerepet, ugy Németor-
szágban indexre kerülnek. Az osztrák kor-
mány azonban ezzel nem elégedett meg.
Németország tudomására hozta, hogy
amennyiben az osztrák gyártású filmeknél
a németek az árjaparagrafushoz ragaszkod-
nak, ugy Ausztria megtiltja a németorszá-
gi filmek behozatalát, miután a németor-
szági filmek behozatalát csak a kölcsönös-
ség figyelembevételével engedélyezheti,
már pedig belső ügyeibe való beavatkozást
még a filmgyártás terén sem tűr el.

Megjegyzések a héber nyelv tanításához

Irta: prof. M. Wider

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség fennállása óta komoly kulturális célként elfogadott hebraizációs programja állandóan megoldásra váró problémája az itteni magyar ajkú zsidóságnak. Az örvendetesen fejlődő, gyarapodó Erec Jiszráél és a galuthi zsidó tömegek között évről-évre erősödő kapcsolat természetes bizonyítékként mindjobban élniül a héber nyelv iránti érdeklődés. Országszerte nyilatkozik meg a héber nyelv ismeretének óhaja, amely azonban a hibás módszert tanítás tapasztalatából tulkorán vonja le az elsajátítás nehézségének gátló meggyőződését. Különösen az ifjúság héber nevelése mutatkozik még ezidőszerint igen fogyatékosnak és tizedlegesnek. Az erdélyi zsidó életnek ezen mielőbb orvoslást kívánó állapotának oka nyilvánvalóan az alapos felkészültséggel rendelkező héber tanerők hiányában és tanítási lehetőségeiben vagy a helytelenül alkalmazott didaktikai módszerekben keresendő. — Az idegen ajkúak számára heterogén héber nyelv speciális szakértői pedagógiai programot igénylő és csak alaposan feldolgozott metodológiai rendszer képes és ősi új keleti nyelv jellegzetes tulajdonságait és eltéréseit másokkal eredményesen megismertetni. Még inkább, mint más esetben vonatkozik és magyar anyanyelvű tanítványokra tekintettel, miután tudományos szempontból a héber a magyar nyelvhez bizonyos viszonyban áll. Mindkettő, a szemita héber, valamint a finn-ugor nyelv-csoportba tartozó magyar nyelv, az ugynevezett szintetikus vagy flexionális nyelvkategóriába tartozik, melynek ismertető jele, a segédigékkel igeképző indogermán nyelvektől eltérően, az igékhez csatolt ragok. Minthogy minden nyelvtanítás csak a tanuló anyanyelvének figyelembevétele mellett eszközölhető helyesen, az említett nyelvi viszony az itten alkalmazandó didaktikai módszerben különös figyelmet érdemel.

Általában súlyos szakmabeli hiba a nyelvtanításban rendszeres tanítási irány elhanyagolása. Comenius, a 17. századbeli bölcs pontafőzdi didaktika elmélete szerint, bűn előre tervezett program nélkül tanítást eszközölni. Hatványozott követelmény kell legyen ez a héber nyelvre vonatkozólag, melynek komplikált tömör szerkezete nem magyarázható meg az egyszerűsített vázának demonstratív kiemelése nélkül. A modern pedagógiai iskola alapelve szerint a száraz nyelvtani előadások elvetendőek, a grammatikai szabályok oktatása sikeresen megszerkesztett mondatpéldákra építendő. E szempontból tekintve a héber nyelv sajátosságos 7 konjugációjának formális és értelmi tulajdonságai, valamint a főnevek terén a „Status constructus” emelendők ki. Az ezen elemeket tartalmazó lépcsőzetes haladást garantáló mondatok megválasztása sok gondot érdemel, mert tőle függ a hallgató figyelmének sikeres megragadása. Ne felejtjük el, hogy a konkrét fogalmakra építhetők csak az elvont ideák, szem előtt tartván a régi receptet: „Nihil est in intellectu quod non aut fuerit in sensu.”

Szükséges, hogy a téma érdekes és szórakoztató legyen és igen hasznos lehetne vetített képek mellett való egyidejű magyarázat. De szórakoztató legyen nemcsak a kiválasztott mondatanyag, hanem maga az előadási mód is, ki nem ért hozzá, hogy közvetlen kedélyes módon hallgatói lelkéhez közelítsen, nehezen fogja azokat értelmét és szellemi aktivitását magával ragadni. Különösen az ifjúság oktatásánál kerülendő egyhangú unalmas előadás és ajánlatos fiatal elánjának kiaknázása. A héber tanár Erdélyben — metodológiai előkészítettség híján — a héber nyelv iránti szeretet felébresztésével kell hason tanítványaira és ez csak úgy lehetséges, ha egymaga is át van hatva a próféták és ősi lírák, valamint az ujkori remek költőink nyelvének szépségétől.

A héber tanári hivatás százzsázalékos oda adást, a héber nyelv minél intenzívebb és kiterjedtebb ismertetésének célja felé való szeretetteljes törekvést követel. Ezért a héber tanár nem elégedhet meg a rendelkezésére bocsátott órákon elért eredményei, hanem kísérője és barátjává kell legyen az ifjúságnak, kirándulásain, önképzőkörökön és gyűlésein, hol a héber közlekedési nyelv a legkönnyebben oltathó a fiatal lelkekbe.

Nincs alkalmasabb idő a hebraizációra, mint a szabadban való séták, játékok, testi gyakorlatok kapcsán. Itt szőhető egybe az a lelki erő, mely a zsidó ifjúság regenerációját a „mens sana in corpore sano” elv szerint kell alapozza.

Szeretettel, odaadás, metodológia, ime a széreny utmutató, mely talán alkalmas, hogy az eddig elkövetett hibákat elimináljandó, a mindnyájunk által óhajtott sikeres hebraizációhoz vezessen Erdélyben.

KÖZGAZDASÁG

Ötszáz cég kérte a vámnál fekvő áruinak kiadását

Bucuresti, augusztus 13. A legfelsőbb kontingentálási bizottság szombaton tartott ülésén foglalkozott ama ötszáz kéréssel, amelyet a vámnál fekvő áruk kiadása érdekében adtak be a bizottsághoz. A kormány egy korábbi határozata értelmében a bizottság hozzájárul ezeknek a kéréseknek az aprotálásához az illető importőrök harmadik és negyedik negyedévi import-

kvótái terhére. A vonatkozó behozatali engedélyek kiállítását már meg is kezdték és azokat augusztus 17-től kezdve az érdekeltek rendelkezésére bocsátják.

Az engedélyezett áruk összértéke 120 millió lejre mindössze. Ezen áruk ellenértékét hat hónapon belül fizethetik ki az importőrök a Banca Nationala devizakészletének arányában.

A pénzüzetek bejegyzéseinek végső terminusa szeptember elseje. Bucurestiből jelentik: A Kereskedelmi és Iparkamara az érdekeltek tudomására hozta, hogy a Consiliul Superior Bancar Bucuresti rendelkezése értelmében, a pénzüzeteknek a bankregiszterbe való bejegyzésének határideje utólagra hosszabbított meg 1935 évi szeptember hó 1-ig.

Ujabb importengedélyek. Legujabb jelentésünk óta a következő erdélyi vállalatok kaptak magyobbb tételre szóló behozatali engedélyeket: Romitex, Timisoara 50,000 lej értékű textilanyagra Angliából. — Eugen Hollos, Oradea, 25,500 lej értékben Angliából. — Union S. A. Jimbolia, 1,029,000 lej értékben Csehszlovákiából. — Falk Armin & Co. Oradea 21,100 lej értékben Franciaországból. — Tartler, Brasov 21,480 lejre Hollandiából. — Resita, 1,440,700 lej értékben Belgiumból. — Petroemail 62,000 lej Csehszlovákiából. — Buhusi 90,000 lej értékben Németországból. — Titan, Nadrag, Kalan 6,200,000 lej értékben Németországból. — Industria Sarnei Cluj 11,674,000 lej értékben Magyarországból. — Eugen Mandula kompenzáción utján 43,805 lej értékben Németországból. — Union Jimbolia 810,000 lej értékben Angliából. — Frajti Dobay, Timisoara 145,800 lej értékben Franciaországból. — Dermata bőrgyár, Cluj 435,000 lej értékben Franciaországból. — Agentura Generala, Arad 330,000 lej értékben Franciaországból. — Kalapgyár, Timisoara 396,000 lej értékben Franciaországból. — Dermata, Cluj 80,000 lej értékben Angliából. — Balcan Impex 70,000 lej értékben Angliából. — Aradi Textilipar 150,000 lej értékben, gépek Angliából. — Petrosani 407,544 lej értékben Franciaországból. — Ganz, Cluj 63,200 lej értékben Magyarországból. — Photogen, Brasov 248,000 lej értékben Magyarországból. — Unio vagongyár 1,600,000 lej értékben Angliából. — Industria Sarnei, Cluj 120,500 lej értékben Angliából. — W Scherg & Co. Brasov 58,050 lej értékben Csehszlovákiából. — Resita 450,000 lej értékben Csehszlovákiából. — Vitrometan, Medias 32,500 lej értékben Csehszlovákiából. — Frajti Stern, Arad 95,000 lej Angliából. — Ind. pentru Clorapi, Arad 95,150 lej Svájcól. — Nic. Seller, Oradea 98,975 lej Németországból. — Salvator, Oradea 33,880 lej értékben Németországból. — Fr. Zimmermann, Sighisoara 50,000 lej értékben Németországból. — Fabr. de cauciuc, Brasov 37,400 lej értékben Franciaországból. — Stark Adolf, Oradea 30,000 lej értékben Magyarországból. — S. Karres, Medias 800,000 lej értékben Franciaországból. — Dermata, Cluj 600,000 lej értékben Németországból. — Lugoji Textilipar 122,500 lej értékben Németországból.

Czell Frigyes és Fiai az ilfovi törvényszékem is kényszerregegyezséget kértek. A Czell Frigyes és Fiai, volt Czell Károly csoport r. t. még az elmúlt évben konverziós egyezséget kért a brasovi törvényszéken 17 év alatt fizetendő 50 százalékos kvóta felajánlása mellett. A konverziós kérés jóváhagyó ítélet ellen a csoport több hitelezője kifogással élt arra való hivatkozással, hogy a vállalat székhelye Bucurestiben van és így a konverziós kérés is ott kell beadnia. A törvényszék a hitelezők kifogásának helyt is adott, ami ellen a Czell csoport felfolyamodást jelentett be. Ettől függetlenül a vállalat most az ilfovi törvényszékem is megkérte a konverziós kényszerregegyezséget.

A bucaresti tőzsde az elmúlt héten hullámzó volt, az üzlet teljesen a részvénypiacra toldott át. A fixkamatozású papírok piaca elhanyagolt volt lanyhuló tendenciával. A Stabilitatea 2 és fél ponttal 61-re, a Desvoltarea 3 ponttal 40-re, az 1933 évi renta 1 ponttal 41.25-re, az Inzestrarea kötvény 2 ponttal 57 és félre lanyhult, a Renta Improprietarirei változatlanul 40.40, az adóban 1 és fél ponttal 25 és félre javult. A bankrészvények tartottak. Változatlan a Banca Națio-

nala 4800 lejes, a Româneasca 330 lejes, a Comro 135 lejes, a Credit Roman 255 lejes árfoylama, a Creditul Industrial 15 lejle 605 lejre szilárdult. A biztosítási papírok is tartottak. A Dacia Romania szilárdulási folyamata tovább tartott, az elmúlt héten 300 lejle 4850 lejre szilárdult, a többi változatlan. a Generala 1600 lej, az Agricola Fonciera 350 lej, a Nationala 240 lej. A petróleumrészvények szilárdak. Az Astra Romana 30 lejle 930 lejre, a Steaua Romana 5 lejle 435 lejre, a Credit Minier 6 lejle 328 lejre javult, a Redeventa változatlanul 160 lej, a Concordia 30 lejle 460 lejre lanyhult. Az ipari részvények szilárdultak. A Resita 10 lejle 582 lejre, a S. T. B. 40 lejle 2610 lejre, a Letea 15 lejle 740 lejre, a Mica 80 lejle 1740 lejre emelkedett.

A Buhusi-konzern új vezetése alatt. A Buhusi posztógyár vezetősége elhatározta, hogy a konzern érdekeltségébe tartozó textilgyárakat, a Saturn, Dorobantul posztógyári vállalatokat egységes igazgatás alá helyezi és eladási szervezeteiket egyesíti. Az eladási szervezet élére a Buhusi-konzern vezetősége Ferenczi Oszkárt, a Buhusi timisoarai fiókjának vezetőjét nevezte ki, aki az őszi szezon kezdetén foglalja el új munkakörét.

Kétszázmillió lejt fizet tartozásainak rendezésére a CFR. A CFR pénzügyi bizottsága értekezletet tartott, amelyen a vasut fennálló tartozásainak részleges rendezését vitatták meg. A bizottság 40 millió lejt szavazott meg azon megrendelések kifizetésére, amelyek 1935 július 19-ike utáni időből származnak, valamint további 50 millió lejt a vasut nagy szállítónak kifizetésére. A folyamatban lévő szállítások kiegyenlítésére a fenti tételek kivül 120 millió lejt folyósítására kaptak felhatalmazást a vasuti pénztárak.

A háztartási alkalmazottak bejelentése. A munkásbiztosító pénztár a háztartási alkalmazottakra is kiterjesztette a bejelentési kötelezettséget és azok ellen az alkalmazottak ellen, akik ennek a kötelezettségnek nem tettek eleget, bírságjegyzőkönyveket vettek fel. A cluj-i munkásbiztosító pénztár igazgatósága közölte az érdekeltekkel, hogy a bírság behajtásától eltekint abban az esetben, ha mulasztásukat pótolják és az elmaradt betegsegélyző díjakat rövid időn belül kifizetik.

Dermata bőrgyár expositurát állított fel Londonban. A cluj-i Dermata bőrgyár Londonban expositurát állított fel, önálló cégként „Cluj Shoes Co. Ltd. London” cégnevezéssel. Ugyancsak képviselőt állított fel a gyár a Délafrikában levő Port Elisabeth kikötővárosban is. Az expositurák a Dermata készítményeinek külföldi eladásait fogják irányítani.

SPORT

Jó eredmények a budapesti főiskolás világbajnokságon

Budapest, augusztus 13. A főiskolai világbajnoki versenyeken a 4x200 m. gyorsúszó stafétában a világbajnokságot a magyar csapat szerezte meg. Tagjai Szabados Csik, Lengyel, Gróf. Idő 9 perc 28.8 mp. Főiskolás világrekord. Második a német csapat 9 perc 48 mp. harmadik az angol 10 perc 8.2 mp., negyedik a csehszlovák csapat 10 perc 24 mp., ötödik az osztrák 10 perc 32.2 mp. A 3x100 m. hölgy vegyes staféta világbajnokságát is a magyarok szereztek meg. A csapat tagjai Tóth II. Szász, Tóth I. Idő 4 perc 32.8 mp. Második lett az angol hölgyek csapata 4 perc 33.2 mp. és harmadik a németek. — A női műugrásban világbaj-

nokságot szerzett a német Samson 80.5 ponttal, második a magyar Fonyó Lili 73.69 ponttal. Harmadik a német Schultz. — A női tornászcsapat világbajnoki győztese Magyarország. Második Lettország, harmadik Belgium.

A törőscapat döntőjében a döntő jelentőségű francia-magyar mérkőzés 8:8 arányban döntetlen maradt. A zsidó új mérkőzés levivását rendelte el.

EDISON-FILM MŰVÉSZET

SZINKÖR MOZGÓ MŰSORA:
(A leghűvösebb nyári mozgó)

Ma: A vörösbőrű asszony. A ragyogó film szereplői: Sylvia Sidney és Gene Raymond.

Csütörtökön: a szezon bombasikere: Bengali (A hindu lánzzás). Gary Cooper-rel.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Két film és egy attrakció: I. Titokzatos asszony. Lukács Pál, Elisa Landi, Warner Oland. II. Alexandra. Jeritza Márta. Szőke Szakáll. III. A maramuresi medve. Helyárak: 7 és 10 lej. Kezdet: 3, 6, 9.

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, szerdán kettős műsor: I. Cleopatra. Minden idők leghatalmasabb filmóriása. Ben-Hur testvérfilmje. Fősz. Claudette Colbert. — II. Barcarola. Világszerte Offenbach-zene. Fősz.: Gustav Fröhlich. Uj Paramount journal. Előadások kezdete: Cleopatra: 3.20, 6.20, 9.30. Barcarola: 5, 8, 11.

Az OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Kedd, szerda: Első meg a második! Főszereben: Clark Gable és Joan Crawford. Csütörtökön: Premier. Tetemrehívás. Fősz.: William Powel és Myrna Loy.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri hirdetésnél egy sor 2 lej, vasárnapi hirdetésnél 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelnyelvet csak egy továbbitunk, ha portobélyes mellékelve van.

Házasságokat biztos eredménnyel kövesszéleskörű összeköttetéssel rendelkező „Marea” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116.

Parcellák a Házsongárdban. Hét darab legnagyobb, legszebb parcella a Házsongárd legszebb helyén, szép, emelkedett, kilátásos sima helyen, kitünő termőfakkal beültetve leszállított áron eladó. Értekezhetni: Cluj Str. N. Iorga 5 alatt a tulajdonosnál.

Keresek intelligens német kisasszonyt 8 éves kislíam mellé. Cim: Silberger Lipót Cehul-Silvaniei.

Forgalmas központban fűszerüzlet, berendezéssel, áruval felszerelve kiadó. Értekezni „Coloniale”, P. Mihai Viteazul 35.

Eladó 4 drb. antik szekrény, 2 dió furnirozott 2 fehérre emailozott. Calea Victoriei 55. Asztalos műhely.

Eladók új írógép, asztalkák, masszív, fényezett kivitelen. Cal. Victoriei 55. Asztalos műhely.

Iz. jobb nő, perfekt főzőnő állást keres Vidékre is megy. Cim: Timisoara Fabrica Str. Maiorescu 25, ajtó 2.

1 vagy 2 szoba butorozva, fűdőszoba használati, sétatéri villában azonnalra kiadó Cim a kiadóban.

Kis befektetéssel nagy haszon. Háziipari fonógépek fölállítására sürgősen társat keresek. Dombria, Cluj, Str. Bratianu 50.

Orth. uri család elvállal 2 iskolás fiút vagy lányt teljes ellátásra. Cim. Cluj, Str. Dragalina 19 sz.

Ajurozó gép, majdnem új, olcsón eladó Terkeltaub M. Oradea, P. Mihai Viteazul

Egy b

Bucuresti szökése az botránykról jöttek nyó két foglyot ben gyárto Aporca, ak tetését pén sik, akit L van itélve, segítségével szerelést és

Szere

A csempész

Bucuresti, nem kis felt levél alapján francia repü egy lyoni gy met csempész A repülőg pészésről h részleteket k A két pilót mindketten b iparos, Jarsa Ugy látszik, ról, hogy cse társa csupán Akik Drag várták és a c

Az év zsidó A bevánd

Jeruzsálem, Agency statis tása szerint 13 dő vándorolt E ben az 1934 é zsidó lelket sz Kategóriák a 712 bevándo országba, vagy vel.

43 bevándor legalább 250 f Egy bevánd rendelkezett és gedélyhez. 277 rabbi volt.

175 iskoland 2100 bevánd káscertifikátja 1110 bevánd külön engedély Polgárok hozzá Julius haváb zett az ország A júliusi be első két hóna vándorolt be 1934 ugyaneze től július végé dorlók száma. Az 1935 els rolt zsidóknak Agency certifi Kategóriák sze lása a következ 5089 egyén talista, vagyis

Két fegyenc pénzt hamisított nagyban a iasi börtönben

Egy börtönőr szerezte a fegyenceknek a hamisításhoz szükséges eszközöket

Bucuresti, augusztus 13. Nem Coroiu szökése az egyetlen eseménye a börtönök botránykrónikájának. Épületes dolognak jöttek nyomára a jasi börtönben is, ahol két foglyot találtak, akik éppen a börtönben gyártottak hamis pénzt. Egyik Ioan Aporca, aki most tölti ki ötévi börtönbüntetését pénzhamisítás miatt, míg a másik, akit Luchiannek neveznek, egy évre van ítélve. A két fegyenc, egy Petrascu őr segítségével megszerezte a szükséges felszerelést és anyagot, ami a pénzhamisítás-

hoz kell és amikor Petrascu őrzete alatt sétájukat végezték a kertben, egy bokor mögé húzódtak, ahol nyugodtan öntötték a hamis pénzt. Az ügyre csak úgy jöttek rá, hogy Aporcat átvitték a bucuresti börtönbe, mire az egyedül maradt társ, Luchian, segédet keresett magának a foglyok között a pénzverés folytatására. Az a fegyenc, akit erre fel akart bérelni, feljelen-tette, mire lefűlelték a pénzhamisító fegyenceket.

Szerelmi háttére van a repülőgépen elkövetett csempészésnek?

A csempész dugszagdag gyáros, a gép pilótája többszörösen kitüntetett volt francia repülőbizt.

Bucuresti, augusztus 13. Országzserte nem kis feltűnést keltett, hogy névtelen levél alapján Draganesti falu mellett egy francia repülőgépet fűleltek le, amelyen egy lyoni gyáros 85 kilogram francia selymet csempésztett Romániába.

A repülőgéppel elkövetett selyemcsempészésről hivatalos helyről a következő részleteket közlik:

A két pilóta neve Jarsalon és Bourlaton, mindketten lyoni lakosok. Utóbbi nagyiparos, Jarsalon pedig a gép tulajdonosa. Ugy látszik, hogy Jarsalon nem tudott arról, hogy csempészésre vállalkozik, mert társa csupán kéjtűzásra kérte fel.

Akik Draganesti mellett a repülőgépet várták és a csomagokat autójukra tették,

Vlad Cocea álujságíró és Pocol kisasszony, a külügyminisztérium egyik alantas tisztviselője voltak.

A csempésztett selyem 85 kilogram súlyú. Mindnyájukat a központi állambiztonsági hivatalra vitték ma, ahol felvették a jegyzőkönyveket. A rájuk kivetett bírság négy és félmillió lej tesz ki, tehát a csempésztett selyem értékének a háromszorosát. Bourlaton francia repülő, akit a háboruban kitüntettek, a rhoneoi aeroklub alelnöke. A nagyiparos rendkívül gazdag és a hatóságok azt gyanítják, hogy az ügynek szerelmi háttére van. A bírság lefizetéséig a repülőgépet lefoglalták. Bourlaton egyébként volt már Romániában és a Ghica-serleg résztvevői között volt.

Az év első hét hónapjában 35 ezer zsidó vándorolt be Palesztinába

A bevándorlók több mint ötven százaléka a Jewish Agency certifikátjai alapján jutott az országba

Jeruzsálem, augusztus 13. A Jewish Agency statisztikai hivatalának kimutatása szerint 1935 július havában 4426 zsidó vándorolt be Palesztinába. Ezzel szemben az 1934 évi júliusi bevándorlás 2762 zsidó lelket számlált.

Kategóriák szerint a júliusi bevándorlás a következőképpen oszlott meg:

712 bevándorló, mint kapitalista jött az országba, vagyis legalább 1000 font tőkével.

43 bevándorló iparos volt és mint ilyen legalább 250 fonttal rendelkezett.

Egy bevándorló biztos jövedelemmel rendelkezett és így jutott bevándorlási engedélyhez.

277 rabbi és hitközségi alkalmazott volt.

175 iskolanövendék.

2100 bevándorló a Jewish Agency munkácsertifikátjaival jött az országba.

1110 bevándorló a palesztinai kormány külön engedélyével jött, mint palesztinai polgárok hozzátartozói.

Július havában 1356 zsidó turista érkezett az országba.

A júliusi bevándorlással együtt 1935 első hét hónapjában 34,900 zsidó egyén vándorolt be Palesztinába. Az elmúlt év, 1934 ugyanezen szakában, vagyis januártól július végéig 17.541 volt a zsidó bevándorlók száma.

Az 1935 első hét hónapjában bevándorolt zsidóknak 50.1 százaléka a Jewish Agency certifikátjaival jött az országba. Kategóriák szerint e hét hónap bevándorlása a következőképpen oszlott meg:

5089 egyén (16.1 százaléka) mint kapitalista, vagyis legalább 1000 font tőkével

jött az országba.

2 egyén, mint 500 fonttal rendelkező közép-tőkés.

31 egyén (1.1 százaléka), mint szabad-foglalkozású.

514 egyén (1.7 százaléka), mint iparos.

15 egyén (0.1 százaléka), mint biztos jövedelemmel rendelkező bevándorló.

15.821 egyén (50.1 százaléka) a Jewish Agency munkácsertifikátjai alapján.

7.704 egyén (24.4 százaléka), mint palesztinai polgárok rokonai.

39 egyéneknek (1.1 százaléka) nincsen meg jelölve a hovatartozása.

1.707 egyén (5.4 százaléka), mint rabbi és hitközségi alkalmazott.

639 egyén (2 százaléka), mint iskolanövendék.

A zsidó turisták száma ugyanezen idő alatt 13.629 volt.

A dunai egyezmény kérdésében közeledés jött létre Magyarországnak és a kisantant között

London, augusztus 13. Több lap párizsi és bécsi értesülései szerint az osztrák fővárosban a dunai egyezmény tervével kapcsolatban Lengyel-, Német- és Magyarország nyomása érvényesülni kezd. A helyzetet zavarosnak itélik s elkülönítendőnek tartanak minden olyan lépést, amely hozzájárulna a mai kelet-európai helyzet megrögzítéséhez.

Párizs, augusztus 13. Irányadó körökben megállapítják, hogy a dunai egyezmény tervében lényeges közeledés jött létre a kisantant és Magyarország felfogásai között.

AZ ÖN NYARALÓJA nem teljes TELEFON NÉLKÜL

IME EGYES FÜRDŐK ÉS NYARALÓK DÍJTÉTELE

- 3 perc 8 - 21 óra között
- Sinoia - Bucuresti ... 40 lei
- Călimănești - Bucuresti 60 "
- Băile Herculane - Buc. 60 "
- Sovata - Bucuresti ... 60 "
- Vatra Dornei - Bucur. 60 "
- Tusnad - Bucuresti ... 40 "
- Ocna Sibiului - Bucur. 60 "
- Constanța - Bucuresti 60 "
- Balcic - Bucuresti -- 60 "

40% Kedvezmény 21 óra után

Ön minden esztendőben nyaralni megy és mindig kiegészíti valamivel nyári lakása kényelmét. Ne feledje, hogy legfontosabb a telefon — és szereltesse fel azonnal. A telefon segítségével állandóan ellenőrizheti irodája működését, cégét, vagy fenntarthatja összeköttetését üzletfeleivel, anélkül, hogy nyaralását megszakítaná. A Román Telefonszolgálat a fürdők és nyaralók számára kedvezményes szezondijszabást léptetett életbe. Felvilágosítással a helyi telefonhivatalok és a bucuresti központ szolgálnak.

SOCIETATEA ANONIMĂ ROMÂNĂ DE TELEFONE

Clujra nagy szerep vár a nemzetközi légiforgalomban

Josipescu légikikötő parancsnok nyilatkozata. Haladéktalanul ki kell építeni Clujon a légikikötőt

Cluj, augusztus 13. Erdély fővárosában működik egy polgári légikikötőparancsnokság. Ezidén a Praga—Bucuresti repülőjárat gépei már le is szállanak a város határában és közelebről megindult egy bucuresti repülőársaság Bucuresti—Praga járata is, melynek gépei szintén utbaejtik Clujt. Ennek ellenére a városnak polgári repülőkikötője még ma sincs. Pedig szó van róla, hogy még e hónap folyamán Cluj érintésével megindul a Praga—Moszkva repülőjárat is, tehát fontos nemzetközi repülővonalak kereszteszik itt egymást, ami időszertív tenné egy nyugateurópai méretű légikikötő kiépítését. Beszélgetést folytattunk Josipescu légikikötő parancsnokkal a kikötő építési terveiről és a következő felvilágosításokat kaptuk:

A clujai légikikötő megvalósításának terve nemcsak a város, hanem egész Románia elsőrendű érdeke. Cluj város kedvező földrajzi fekvésénél fogva Európa egyik legfontosabb légiközlekedési csomópontja lehetne, különösen a Nyugat-Európa és Oroszország között kiépítendő légiforgalomban. Ez a szempont vezette a hadügyminisztériumot is, mikor Cluj városát légikikötő helyül jelölte ki, azonban egyelőre anyagi nehézségek állanak a kikötő berendezésének útjába. A tervezett munkálatok elvégzésére mintegy tízmillió lejre volna szükség. Ebből az összegből a kor igényeinek megfelelő modern hangárt, átlomásépületet, pilótaothont és javítóműhelyt építhetnek. Ez a berendezés mini-

mális követelmény, hogy rendszeres légi járatok a várost leszállóhelyként bekapcsolják menetrendjükbe. Jelenleg ideiglenesen a prágai—bucuresti és bucuresti—prágai járatok gépei a Somenesi katonai repülőtéren kötnek ki. Ez a helyzet azonban tarthatatlan és ha megindulnak a moszkva—prágai gépek is, még jobban bebizonyosodik, hogy a polgári kikötőt nem nélkülözhetjük tovább. Hallottunk olyan tervekről is, melyek egy párizs—moszkvai és egy róma—moszkvai repülőjárat megindításáról szólnak s mindkettőnek az utiránya Clujon haladna keresztül, ami a város idegenforgalmára és kereskedelmi életére is üdvös hatást fog gyakorolni. Már ezért is komoly áldozatkészségre szeretnénk számítani a városi tanács részéről, mert a tanács által eddig a repülőkikötő céljaira megszavazott 250 ezer lejből még a szükséges terep egyengetési munkálatokat sem tudjuk elvégeztetni. Ismételten felkértem a város vezetését, hogy újabb tanácsülésem tegye megfontolás tárgyává a kérdést és a segély összegét emelje fel.

Japán—kínai tárgyalások vannak folyamatban Mandzsuria elismerésére. Londonból jelentik: Japán—kínai tárgyalások vannak folyamatban Mandzsuria elismerése és Kínának nyújtandó japán segítség, együttműködés, anyagi támogatás s új vámmegállapodások ügyében.

istenkeresők a kárpátok alatt

A MÁRAMAROSI CHASZIDIZMUS REGÉNYE

IRTA: SCHÖN DEZSŐ (48)

NEGYVENEDIK FEJEZET

Amióta Hers Lájb visszajött Kolomeából, került az emberek. Kényszerből ment oda, a nagy sighthi háború idején ülték ki Maramuresből. Remélte, hogy az ottani „felvilágosultak” munkatereit biztosítanak neki, de ő közöttük is csak „márselik” maradt. Őszintébb barátai meg is mondták neki, hogy „nézd Hers Lájb, neked nem itt van a helyed, itt mi majd csak megbirkózunk valahogyan a sötétséggel, de ki marad odaát, ha te megszöksz a posztodról?” Azután a felesége nagyon vágyott övé után s ő is engedett az asszony unszolásának; mégis csak Sighet volt az ő ősi fészke...

Hers Lájb visszajött Sighetre, de a régi Hers Lájbból csak árnyék maradt meg. Az esküvőknél még megrikatta a zsidókat, odadobtak neki pár garast, de megszünt jelentős tényező lenni. A rabbi már nem ellenezte szereplését, látta, hogy kihullottak méregfogai; egyszerűen nem vett róla tudomást.

A maramuresi zsidóság szellemi fejlődése két utat ismert abban az időben. Az egyik oldalon volt a chaszidizmus szélesen kitaposott országútja, a másik oldalon a vallási nihilizmus. Az utóbbi azonban nem fejlődött mozgalommá és így azok az áramlatok, amelyek világszerteré réseket ütöttek a chaszidizmus soraiban, Maramuresben nem bírtak teret hódítani. Ebben a környezetben, ahol a chaszidizmus uralmát nem zavarta senki, Hers Lájb Gottlieb nem bírt elhelyezkedni.

Egyetlen jőbarátja volt Sigheten, akihez bizalommal fordult: Káhn Náchmen Hers, a kifinomult izlésű intellektuel. Neki szokta felolvasni szellemes karcolatait, amelyeket saját megnyugtatóra írt. Ezek az apró karcolatok rendszerint tulvilági tudósítások voltak. Egy szemfüles riportert számolt be arról, hogyan vonják felelősségre a maramuresi zsidót, amiért elparazította legdrágább kincsét: az életét; hogyan védekezik a melamed, aki elkeseredésében verte a gyermekeket és milyen érveket hoz fel mentésére a mennyei törvényszék előtt az a falusi zsidó, aki mint nyolcgérmes özvegy ember engedett a keresztény pap rábeszélésének és kikeresztelkedett, s miután elvette a pap eselédleányát, a fiatal Anucát, megtették harangozóknak s a falusi zsidó hajnalban, harangozás alatt zsolnárokat mormolt és néhány misna-fejezetet, amit kívülről tudott. Náchmen Hers mulatott a dolgokon és Hers Lájbnak kellett ez, mert Náchmen Hers tetszése táplálta benne azt a hitet, hogy még nincs elveszve...

Náchmen Hersnek szép gyümölcsöse volt Csárdán, nyáron ki szokott menni a kertbe, középkori filozófiai műveket vitt magával, olvasott és elmélkedett. A baltul és sóvári almafák közé nyugágyat helyezett el, vastag szivarra gyújtott és gyönyörködött a teremtés nagyszerű, gigantikus művében. Náchmen Hersnek saját nézetei voltak, eljutott azokra a csillag magas csúcsokra, ahová csak a filozófusok jutnak. Hers Lájb, a márselik a csárdai kert mindennapi vendégei közé tartozott. Itt tárták fel egymásnak szívüket, a regáléből és a lakodalmi refracsinaló és itt vitakozott a filozófus meg a humorista...

Néhány hónappal visszaérkezése után, egy forró nyári délután Hers Lájb kiment a csárdai kertbe. Gyalog ment, végig húzott a poros országúton és kimelegvedve kapaszkodott fel a magas vasúti töltésre. Amikor a kertbe ért, csurgott az arcáról a verejték és iszonyuan ki volt fáradva. Ledobta a kabátját és lehevredett a fűbe, Náchmen Hers nyugágya mellé.

— Tudod miért jöttem? — kezdte komolyan. Megjelent a könyvem.

— Most hallom, hogy könyvet írtál. Tán nem akadt kiadód a tulvilági tudósításokra?

— Tudom, hogy mulatni fogsz a dolgon — mentegőzött Hers Lájb. Átdolgoztam és zsargonra fordítottam a „Chipez chaszánim” című könyvecskét.

Nézte Náchmen Hers arcán a hatást, de ez az arc néma maradt, nem árult el semmit. Még az a gunyoros, Náchmen Hersre annyira jellegzetes mosoly is elmaradt, amire Hers Lájb számított. Hers Lájb folytatta:

— Véletlenül jutott eszembe. Pár nap alatt megcsináltam. A kiadóm Tarnopolban lakik, a napokban készült el a könyv. A kiadóm tárgyalat könyvkereskedővel és most arról értesít, hogy a könyvből ötezer példány készült, de hiszi, hogy rövidesen újabb kiadásra fog sor kerülni. Nagy érdeklődés nyilvánult meg a könyv iránt a viszontlátások között. A kiadóm százötven forintot is küldött.

A kabátja után nyult, kihúzta a zsebéből egy vékony, 108 oldalra terjedő könyvecskét és átnyújtotta Náchmen Hersnek. Náchmen Hers megfogatta a lapokat, majd szakértelemmel jegyezte meg:

— Tehát elkészítetted népies nyelven a vallásos, kezdő szerelmesek kézikönyvét? Ha jól emlékszem, az eredeti terjedelmesebb.

— Az eredetiben sok a pilpul — magyarázta Hers Lájb — én meg csak a gyakorlati részekre fektettem súlyt. A magam részéről is hozzáfűztem egyet-mást... — Tudod — mondta Náchmen Hers, miközben szivar-

ra gyújtott és füstfelhőket eregetve belebámult a Kóhát valószínűtlenül kék kárpitjába —, én már annak idején sem olvastam el figyelmesen a dolgokat, pedig az apám átadta nekem esküvőm előtt a könyvet. Jó, régi kiadás volt, a lapok sok helyen el voltak nyüve, meglátszott rajtuk, hogy sokat forgatták őket. De már előbb „megégett a rántásom”. Emlékszem, litvai melamed volt a házunkban, apám egyik oroszországi ösmerőse ajánlotta, nagy pénzt kapott, mert szenzációsan tudott tanulni. Zseniális koponya volt, a talmud minden zugában járatos volt és emellett olyan tekintélyes kinézése volt, akár egy világhírű csodarabbinak. Egyszer, péntek este a vacsora után is foglalkozott velünk a melamed, mesélt egy ideig és mielőtt lefeküdtünk volna, éneklő, talmud-magyarázó hangon megszólalt: „Zugt di gemure, kéjcad kovszin esz hánér lekoved sabesz?” — hogyan hozzák rendbe a szombati mécses? Erre megnyázta két ujját és eloltotta a gyertyát. Képzheted, mi, gyermekek szörnyen meg voltunk lepődve. Én nem szóltam erről senkinek, az öcsém sem, de azon a péntek estén azzal a vaskos viaszgyertyával együtt kialudt az én vallásos érzésem is... A te könyved egyébként héber nyelven nagyon régi, nemde?

— Nagyon régi — hagyta rá Hers Lájb — egy velencei talmudtudós, bizonyos Ráfáel Meldolá állította össze a tizenhatodik században.

נחמן נירש כהן Káhn Náchmen Hers

— Nem bánám, ha felolvasnál egyet-mást a könyvből. Érdekel a népies csengés.

Hers Lájb kinyitotta a könyvet és az előszót kezdte olvasni:

„A tóra első szent parancsolata, hogy minden zsidó ember nősüljön meg és az asszony szüljön neki gyermeket. Melyik az a kor, amikor az embernek meg kell nősülnie? A tanpita azt mondja, hogy tizennyolc éves korban kell a baldachin alá menni. Aki pedig elérte életének huszadik esztendejét és még mindig nem nősült meg arra megharagszik Isten és elátkozza őt. Akinél módjában áll, nősüljön meg tizennyolc éves kora előtt, mielőtt felébrednek benne a rossz ösztönök, hogy bűnre serkentésék. Az a fontos, hogy az ember vallásos asszonyt vegyen feleségül és ne nézze azt, hogy sok hozományra legyen. Aki jegybe lépett, de nem kapja kézhez az egész hozományt, ne bontsa fel emiatt a jegyeséget. Nősüljön meg és az Isten meg fogja segíteni és áldás lesz azon a kicsi pénzösszeget, amit kapott.”

— Megbocsátsz, Hers Lájb, hogy közbe vágok — szakította félbe Náchmen Hers —, de mi adta meg neked az ötletet arra, hogy ezt a könyvet feldolgozzad?

— Erre a kérdésre egész pontosan megadhatom a választ. Az ötletet Reb Majse Teitelbaumtól, nagyapám egykori felfedezettjétől kaptam. Érdeklődtem a könyvkereskedőknél, vajjon melyik a legkelendőbb héber könyv. Megtudtam, hogy általában az összes krajcáros imakönyvek után főleg a „Korban mincha” című imakönyv fogy. Ez az imakönyv ötvenezres szériákban kerül forgalomba, alig lehet elképzelni egy menyasszonyt, kinek a vőlegénye ne venne egy ilyen imakönyvet ajándékba. És tudod miért vásárolják annyira ezt a könyvet? Mert a könyvnek van egy függeléke: „Máájon tuhajr” (Tiszta forrás) címmel, amit jó hetven esztendővel ezelőtt írt zsargon nyelven az öreg ujhelyi rabbi. Abban a függelékben utasítások vannak a zsidó asszony számára arra vonatkozólag, hogy miképpen viselkedjen szexuális életében. De míg Reb Majse Teitelbaum füzete egyoldalúan van beállítva és csakis a nőknek szól, addig az én munkám egy átfogó mű. Az én munkám mindenre kiterjed, attól a perctől kezdve ahogy a sad-

chen megjelenik a lányos házban, addig a jelenetig, amíg a kohannitától megváltják az újszülöttet.

— Szóval tiszta üzleti vállalkozás?

— Nem szabad így felténned a kérdést — adta válasza Hers Lájb érzékenyen. Tudod, veled szemben világéletemben nyíltszívű voltam és feltártam előttem lelke minden zugát. Arról van szó, hogy rájöttem új igazságokra. Most, hogy a könyvemmel kapcsolatosan átolgostam az egész vallásos irodalomnak erre vonatkozó részét, rájöttem arra, hogy ezek az emberek hallatlan pszichológiai ismeretekről tesznek bizonyosságot. Beszéljünk csak kérlek maramuresi vonatkozásban. A gyermekeket ugyebár korán összeházasítják. A fiu — akár az én esetemben és a te esetében is — nem ismer nőt házassága előtt és így feleségét a világ legszebb és leg-tökéletesebb teremtményének tartja. Mindazt, ami a szekezussal áll összeköttetésben, tehát amiben az iluzió és a misztikum dominál, — mindazt vallásos otyáiba adagolva kapja. A menyasszonnyal nem beszélhet a mátkaság idején s az esküvő után is minden lépését a vallás szabja meg. Nem érintkezhet az asszonnyal gyertyafény mellett, holdvilágnál, szabad ég alatt, vagy a nappali világításnál. A szexuális érintkezés időpontját is törvény szabja meg, aszerint, hogy kinek milyen a foglalkozása. A módozatokat is törvény szabja meg, hogyan szabad, hogyan nem szabad. S az előírás mindenre tekintettel van, arra, hogy az asszony nincs diszponálva, vagy férj és feleség haragban vannak, vagy hogy ezer más gátló körülmény forog fenn. S a rigurózus törvények mellett ott van a jutalom. A szülők viselkedése kihat a gyermekekre; jól lesznek-e a gyermekek, vagy rosszak? — minden a szülőktől függ. Ennek egyetlen pozitív eredménye, hogy a nő minden alkalommal az élmény újszerűségével hat a férjire és fordítva. Nem is csoda, ha meggondoljuk, hogy bizonyos időközökben az asszony még az ételes tálat sem szabad, hogy átnyujtsa a férje kezébe. Ezért tudnak olyan szerelmesen egymás szemébe nézni az öregek, akik házasságuk előtt nem ismerték egymást s légy bármilyen cinikus, tiszteltetlennel kell megállanod előttük.

Hers Lájb belemelegedett előadásába. Előrehajolt a fűben, zsebkendőjét húzta ki nadrágja zsebéből és megtörölte az arcát. Náchmen Hers hagyta egy pillanatra pihenni, majd megszólalt:

— Egészen a „csácscever ruf” szájaize szerint beszélsz. Csak nem letél legujjában Reb Lipete hive?

— Bámulj, Náchmen Hers, bámulj — mondta Hers Lájb lelkesen — rájöttem arra, hogy a Teitelbaumoknak igazuk van. Ők vezetik a gólsz-államot és ők vigyáznak annak közbiztonságára. Természetes, hogy a maguk módján büntetik az árulót és a kémét. Remélem bevallo, hogy a zsidóság fennmaradásának egyetlen biztosítéka: a chaszidizmus. Ott, ahol egy jótányit engedsz — el vagy veszve. Az apa strájmilt hord, a fia borotválkozik, az unoka kitér. Kizárólag a gettó vehet gátat a teljes megsemmisülésnek. Amit a chaszidizmus csinál, az gettó a kaftán, a szakáll, a hosszú pájész, lelógó cicesz, a kóser koszt, a nészachbor, a reggeli-esti ima és főleg a rebébe vetett hit és a parancsaival szemben tanusított feltétlen engedelmség. A chaszid jól érzi magát abban a körben és teljesen ki van elégitve. Mit törődik ő avval, hogy a technika fejlődése milyen fokra ért? Mit törődik ő a medicínával? Akiik hírből sem ismerik a vérbajt, mit törődnek azzal, hogy kísérleteznek-e ennek a bajnak a gyógyításával, vagy sem? S ha lerombolod ezt a gettót — megsemmisül a zsidóság...

— Zág sön — mondta Náchmen Hers a legnagyobb nyugalommal és vaskos szivarjából megeresztett egy újabb füstfelhőt.

— Ez az — csapott le Hers Lájb — épp ez az, amit nem lehet csak úgy, egyetlen könnyű kézlegyintéssel elintézni. Ha te azt hiszed, hogy az asszimiláció megoldás, hát szörnyen tévedsz. Most már nem beszélék a reformerekről, akik gömbölyűre faragták a zsidóságot; szegény reform zsidóság, oly szánalmasan neveltséges, hogy nem lehet ráismerni. Így vagyunk azzal a bizonyos misszióval is. Tegyük fel, hogy Jánkelnek, a disznópataki melamednek, aki nyomoruságos viskójában tartja a kecskét, ebben tanít 25 gyermeket és a felesége is ott főz és ott mossa a pelenkát — van missziója. Hagyjuk rá, hogy ennek a Jánkelnek van valami magasatos küldetése, valamit át kellett adnia a kulturerberiségnek: ethikai magasságot, vagy az egyisten hitet, vagy mit tudom én mit. Sőt tovább megyek, elfogadom a te álláspontodat: Zág sön! — mondd már! — De hiszed te azt, hogy a zsidóság asszimilálódhatik? Épp a napokban olvastam egy varsói katolikus pap cikkét, akit vacsorára hívtak meg egy buzgó katolikus házába. A házigazdának a nagyapja kitért zsidó volt és ő maga olyan hitbuzgó keresztény, mintha Asszisi Szent Ferencnek volna édes testvérőccse. Péntek este volt, jó zsidó hálátettek szombati kaláccsal. Körülbelül harmincan ültek az asztalnál, valamennyien neofiták vagy azok gyermekei; s ebben a társaságban a vérbeli keresztény nap nagyon rosszul érezte magát. Kevés gondolkozás után betekintést nyert ennek a szerencsétlen, ellentmondásokkal küzdő társaságnak belső életébe. A varsói neofiták egymás között házasodnak és külön keresztény-zsidó gettót építettek maguknak. Még az sem bírta magából kiirtani a zsidóság faji jellegzetességeit, akinek már a nagyapja kitért. Még az a remegés és az ideges tekintetek félnékesége: az évszázados üldözések eredménye is ott felbőzött valamennyiük szemében. Miért folytassunk tehát szélmalom harcot? A végén se itt nem vagyunk, se ott nem vagyunk; nyomorultak vagyunk és szerencsétlenek, — holott a chaszidizmus tökéletesen kielégít és boldoggá tesz bennünket.

(Folytatjuk)

— A király Bucarestből után 2 órakor ben a cserk részt Breazan nemzeti táncb szépsége és nyerték az u

— Szeret tasztrófa Jasi Jasiban tegnap gép, amelyet cu Alexandru gyelöje. Amik fel és ismét gyulladt. Azor rültek a piló megrongálódott re azonban n

— A bucur hogy Portuga restből jelent közli a követ portugal köve folja Angola bármely idege sít. A portu gyarmatait ill tani és megvé

— Gyakran emésztés, vas fájás, légzési fülzugás, széd természetes san megélni késés, az emé dtja az embé tiszta fejet é

— Egy bu lensege a bra lentik: Az IA egy iskolarepü bucaresti hölg nya és az ot A gép a repü be ütközött és seket szenved ták.

— Hetven tüntetése alk A Le Matin közegek közül tetések alkalm

— A korona panaszát Dum restből jelent ügyében a sa ságyigymiszte tegnap benyut legfőbb katona len.

— Eljegyzé eljegyezte Szé külön értesité

— Mit alkot ban az elmit? lentik: A Hitt met bevándor memorandumot resszushoz. A problémáival és zetével foglalkó év alatt a Nérlés bevándorló dorlásnak a fel fontot hoztak létesült iparvú bevándorlók m osztályu bevásági kolónia a utóbbi időben transzfernehézték a zsidók t Palesztinába. A csak 12-15 k vonta tőkésékr mó az 1000 fo száma és százz hágy sor kerül fenti adatokon részletes munká elé a jövőre né

Orvos

minden magy irat és könyv Lepagénál Cluj a kiadótól. Kér 301 Cluj. Közöl

HIREK

A király a cserkészleányok ünnepségén. Bucarestből jelentik: Az uralkodó ma délután 2 órakor Titeanu és Inculet jelenlétében a cserkészleányok ünnepségén vett részt Breazan. A cserkészleányok sport és nemzeti táncbemutatókat tartottak, amelyek szépsége és mintaszert lebonvilitása megnyerték az uralkodó tetszését.

Szerencsés kimeneteli repülőgépkatasztrófa Jasi mellett. Bucarestből jelentik: Jasiban tegnap leszállást végzett egy repülő gép, amelyet Plaoan hadnagy vezetett és Cucu Alexandru pilótaórmester volt a megfigyelője. Amikor a gép Jasiban benzint vett fel és ismét felszállt, egyik kereke kigyulladt. Azonnal újból leszállásra kényszerültek a pilóták, akiknek gépe súlyosan megrongálódott, a benne ülőknek szerencsére azonban nem történt bajuk.

A bucaresti portugál követ is cáfolja, hogy Portugália eladná gyarmatait. Bucarestből jelentik: A Rador távirati iroda közli a következő hivatalos közleményt: A portugál követség a leghatározottabban cáfolja Angola és Mozambique gyarmatoknak bármely idegen állam számára való eladását. A portugál nemzet évszázados jogait gyarmatait illetően mindig fenn fogja tartani és megvédelmezi.

Gyakran visszatérő székszorulás, rossz emésztés, vastagbélhurut, felfúvódás, oldal-fájás, légzési zavar, szivdobogás, fejnemzés, fülzúgás, szédülés és lehangoltság esetén a természetes „**Ferenc József**” keserűvíz gyorsan megeléjenti a gyomor és a belek működését, az emésztést rendbehozza, megszabadítja az embert a kellemetlen érzésektől s tiszta fejet és nyugodt alvást teremt.

Egy bucaresti pilótahölgy szerencsétlensége a Brasovi repülőterén Brasovból jelentik: Az IAR pilótaiskolájában tegnap egy iskolarepülőgépen gyakorlatozott egy bucaresti hölgy, akinek van pilótaigazolványa és az ottani pilótaiskolában működik. A gép a repülőgár sporttelepének kerítésébe ütközött és összetört. A komoly sérülésektől szenvedett hölgyet kórházba szállították.

Hetvenen sebesültek meg a touloni tüntetések alkalmából. Párizsból jelentik: A Le Matin szerint a touloni rendfenntartó közlegek közül 70-en sebesültek meg a tüntetések alkalmával.

A koronaügyész benyújtotta semmisségi panaszát Dumitrescu felmentése ellen. Bucarestből jelentik: A Dumitrescu tábornok ügyében a semmisségi főügyész az igazságügyminisztériumtól kapott írárt alapján tegnap benyújtotta semmisségi panaszát a legfőbb katonai bíróság felmentő ítélete ellen.

Eljegyzés. Messer Margitot Pecicáról eljegyezte Székely László Aradról. Minden külön értesítés helyett.

Mit alkottak a német zsidók Palesztinában az elmúlt két év alatt. Jeruzsálemből jelentik: A Hitachudth Oléj Germania (a német bevándorlók szövetsége Palesztinában) memorandumot intéz a 19. cionista világkongresszushoz, melyben a német bevándorlás problémáival és a német bevándorlók helyzetével foglalkoznak behatóan. Az elmúlt két év alatt a Németországban rekrutálódó tőkés bevándorlók a palesztinai tőkés bevándorlásnak a felét tették ki és mintegy 9 millió fontot hoztak az országra. Az ezen idő alatt létesült iparvállalatok 60 százaléka a német bevándorlók műve volt, míg a német közeposztályú bevándorlók révén 7 új mezőgazdasági kolónia alakult az épülő országban. Az utóbbi időben életbeléptetett németországi transzferenhezések súlyosan megnehezítették a zsidók bevándorlását Németországból Palesztinába. A német kormány ezidőztől csak 12-15 kivándorlást engedélyt ad havonta tőkésnek, mialatt hónapról-hónapra nő az 1000 fonttal rendelkező kivándorlók száma és százával várják a zsidó tőkés, hogy sor kerüljön rájuk. A memorandum a fenti adatokon és egyéb kimutatásokon kívül részletes munkatervet terjeszt a kongresszus elé a jövőre nézve.

Orvosok, mérnökök, gyárak!

Minden magyar, német, román, stb. folyóirat és könyv megrendelhető és előfizethető Lepage-nál Cluj. A lapokat közvetlenül kapja a kiadótól. Kérjen ingyen jegyzéket Lepage-tól Cluj. Közölje, mely szak érdekl.

Tizennégy olasz bányász tragikus halála. Rómából jelentik: Egy ribollai szénbányába földalatti forrás vize hatolt be. 14 bányász, akik egy mélyenfekvő tárnában dolgoztak, megfulladtak.

Augusztus 29-én Blédben lesz a kisan-tant konferencia. Belgrádból jelentik: Novakovics külügyminisztériumi titkár Blédbe érkezett a kisanant augusztus 29. és 30. napján ott tartandó konferenciájának előkészítése végett.

Jones angol újságíró kiszabadult a banditák kezei közül? Nankingból jelentik: Megerősítésre váró hír szerint Jones angol újságíró kiszabadult a rablók kezéből és utban van Mukden felé.

Olaszország 9000 tonna árpát rendelt Oroszországból keletafrikai katonái számára. Londonból jelentik: A lapok szerint az olasz kormány Szovjetországra 9000 tonna árpát rendelt keletafrikai hadserege számára.

A rendőrség idegenellenőrzési osztályának közleménye. Az idegeneket ellenőrző hivatal felszólítja mindazokat a külföldi állampolgárokat, akik a rendes évi ellenőrzés után nem vették még át irataikat, hogy haladéktalanul váltsák ki azokat, melyek közül több nemsokára lejár. Azokra, akik nem jelentkeznek az irataikért, érvényesíteni fogják az idegenekre vonatkozó szigorú törvényrendeke-zéseket.

7 olcsó nap a Püspök fürdőben

Báile Episcopesti Oradea mellett
Augusztus 18-tól 25-ig

Viktoria szállodában 840 lej
Transilvania szállodában 980 lej
Dácia szállodában 1120 lej

Hétnapi nyaralásban bennfoglalunk!

Lakás, háromszori kitűnő étkezés ét-lap szerint, naponta I. o. meleg vagy hullámfürdő, zene, gyógyvíz, borra-valók.

Kitűnő zene
A kurszaltonban minden este tánc, tombola. 50% vasuti kedvezmény, visszautazás gratis.

Kivánatra ortodox kóser ellátás

Izszap-fürdő! Hullám-fürdő!

7 olcsó nap árait saison végéig garantáljuk!

Dr Deutsch Mór halálához. Alba-Iulia városának igaz, őszinte gyászese volt dr Deutsch Mór váratlan halála. Szerkesztőségünkbe ujabban két oldalról is küldöttek méltató jellemzést az aranyos szívű öreg urról, akit az egész város „öregje és fiatalja, ura és paraszta” nagy halottjának tekint, mert nemcsak a testet, hanem a lelket is gyógyította. A temetésről szóló tudósításunkból sajnálatos véletlen folytán kimaradt Fuchs Nándor hitközségi elnök beszéde, aki megilletődött szavakkal méltatta a megboldogult fegyverhatalon munkásságát, a hitközség, a Chredra és az iskolások körül. Beszédét szívbe markoló fohással fejezte be, amely könynyekre fakasztotta az egész gyászoló közön-seget. Dr Deutsch Mór emléke élni és hatni fog késői idők generációiban is.

Oroszország vonatkerékeket rendelt a diósgyőri vasgyárban. Bécsből jelentik: A Neue Freie Presse írja: Oroszország a diósgyőri vasgyárnál 10 ezer darab vonatkeré-keket rendelt, amelyeket soronkívül kell leszállítani.

Herzl-Bialik emlékünnepe Hunedo-aran. Folyó hó 11-én, vasárnap rendezte meg nívós Herzl-Bialik emlékünnepejét a hunedoarai zsidó ifjúság. A műsort Neumann Tibor barisszénus vezette be, majd Windt Herta héber verseket szavalt, Izák Zoltán Herzl és Bialik történelmi jelentőségét méltatta, majd Adler S. a köel molé rachamim-ot recitálta. Végül Izák Zoltán palesztinai vonatkozású szindarbját adta elő 11 gyermek, majd Zuckermandel Sáráh tánc-számaival ért véget az ünnepély. Az ünnepély megren-dezésében Izák Zoltán, Scherberger I.-né és Klein Rózsiika vettek részt, Zuckerberger Ig-nátné és Klein Rózsi háziasszonyok segítsé-gével.

- **KIVÁLÓ NYERSANYAGOK nagy-szerű kenőtulajdonságuk miatt**
- **TAPASZTALT VEGYÉSZEK ellenör-zik a finomítás minden részletét**
- **MODERN FINOMÍTÓ amelynek berendezése a technika és a tu-domány utolsó vívmányának a megtestesítése**

ÍME, EZEK A TÉNYEZŐK járultak hozzá a LUBOIL olaj, az „Unirea” társaság készítményének, a megte-remiéséhez. Román olaj, olcsó árért, egy olyan olaj, amely a külföldön is első helyet foglal el.

KÉTSÉGBEVONHATLAN GARANCIÁK AZ AUTÓSOK SZÁMÁRA, AKIK TUDJÁK, HOGY A MOTOR ÉLETTAR-TAMA A MEGFELELO OLAJTÓL FÜGG

A Repülésügyi Minisztérium 06954 számú, 1935 március 28-án kelt leiratával elismerte a Luboil olaj rendkívüli tulajdonságait és azt az aviatika céljaira alkal-masnak találta.

Orosz tiszték Prágában. Prágából jelentik: A csehszlovák kormány meghívására öt magasrangú orosz tiszt, köztük a moszkvai hadiskola parancsnoka Prágába érkezett, ahol ünnepélyes fogadtatásban részesültek. Az orosz tiszték meg fogják tekinteni a csehszlovákiai hadiszergyáratat s a hónap második felében rendezendő csehszlovákiai hadgyakorlatokon is jelen fognak lenni.

Rövid hírek mindenünnen. A Patrik c. Venizelosz-párti lap szerkesztőségét megro-hanta harminc királypárti fiatalember, a lap két munkatársát alaposan elverték, majd a berendezést összetörték. A lap ki-méletlen harcot folytatott a királypártiak propagandájával szemben s ezért volt a tá-madás. — A washingtoni japán nagykövet utban van Tokió felé. A nagykövet megsza-Kitotta szabadságát s a japán fővárosba utazik, ahol jelentést tesz az amerikai ka-barékban előfordult s a japán császár tekin-télyét sértő karriközásokkal kapcsolatban. — Moszkvai jelentés szerint két orosz pilótánó ejtőernyős ugrással 7900 méter magas-ságból új rekordot állított fel a női ejtőer-nyős ugrásban. — A délafrikai szakszerve-zetek vezetősége tiltakozott a délafrikai Unió kormányánál amiatt, hogy szabaddá tették a fagyasztott hus kivitelét az olaszok keletafrikai céljaira. — Moszkvai jelentés szerint Lukiejew orosz pilóta új világrekor-dot ért el az oxigéntartály nélküli magas-sági repülésben. A pilóta másfélórát töltött a levegőben s közben 11 ezer 800 méter ma-gasságot is tuhaladta. — Ugy hírlik, hogy az angol parlamenti választások január-ban lesznek. A pártok már megérették elő-készületeiket a választási kampányra. Az erőteljes választási hadjárat hír szerint Baldwin október elején beszédével fogja kez-detét venni. — Newjersey Cityben olaszok és négerek között véres verekedés fejlődött ki. Karhatalomnak kellett közbeavatkoznia. Öt személyt súlyos állapotban kórházba szá-lítottak. A karhatalom több verekedőt le-tartóztatott. — Kioto, Osaka és Kobe vá-rokban 16 ezer ház vízben áll. A felhősza-kadás nem szűnik s az árvíz tovább emel-kezik. Az áradat a környéken hidakat so-dort el. A halálos áldozatok pontos szá-ma ismeretlen. — A Kairo-Alexandria ut- vonalon gépkocsi a Nilus-delta egyik hajó-zható csatornájába zuhant éppen egy vitor-lásjachtra, amelyet elsüllyesztett. Husz sze-mély a jachton életét veszítette. — Washing-toni jelentés szerint Lester Wolton néger újságíró az amerikai kormány Libériába követé nevezte ki. Az újságíró alaposan ismeri Libériát s több könyvet írt az országról. Ő az első néger diplomata az Egyesült Államok diplomáciai karában.

Határozott javulás érezhető a nemzet-közi cukoriparban. Bécsből jelentik: A Neus Freie Presse írja: A nemzetközi cukoriparban az idén határozott javulás érzelhető. Hosszu évek óta az 1934-35-ös termelési eredmény az első, amely alatta marad a világfogyasz-tásnak. A készletek így megcsappanóban vannak. A termelés 1931-32-ben 3.1 millió tonnával haladta meg a fogyasztást, most pedig a fogyasztás 23.3 millió tonna és a ter-melés 21.6 millió tonna volt.

Zsidóverés Kattowitzban. Berlinből je-lentik: Több lap azt a hírt közli, hogy Kat-towitzban lengyel antiszemita szervezet tagjai zsidóveréseket rendeztek s üzletek ki-rakatait verték be.

Váratlanul meghalt a szíami régens-tanács elnöke. Londonból jelentik: A lapok-hoz érkezett jelentés szerint Sziámban a régens tanács elnöke, aki a kiskoru király helyett uralkodik, Bangkokban váratlanul meghalt.

Emésztési gyengeség, vérszegénység, lesóványodás, sápadtság, mirigybetegségek, ekcémák, furunkulusok eseteiben a termé-szetes „**Ferenc József**” keserűvíz gyorsan szabályozza a belek annyira fontos műkö-dését és a vért biztosan felrészíti.

A Szent Márk bazilikából temetik el a Kairo melletti repülőkatasztrófa áldozatait. A Kairo melletti repülőkatasztrófa áldoza-tait hazaszállítástuk után a Szent Márk ba-zilikából fogják eltemetni.

Törökországba akarnak települni a dobruzsai törökök. Prágából jelentik: Több lap arról ad hírt, hogy a dobruzsai törö-kök visszatelepítése ügyében az ankarai kormány eljuttatta tervezetét Bucarestbe. Azt ajánlják, hogy a visszatelepülni készülő negyvedmillió török hátralekos adóját enged-jék el, vegyék meg ingatlanukat az állam-kincstár részére és engedélyezzék jóságuk szabad kivitelét Törökországba.

Costiui gyógy-fürdőn 40 százalékos kedvezményt kapnak az Uj Kelet előfizetői

Az Uj Kelet kiadóhivatala és a mara-muresi Astra-között a napokban megállapo-dás jött létre, melynek értelmében az Uj Kelet előfizetői F. ... (Costiui) gyógyfürdőn kivételes kedvezményben részesülnek. A megállapodás értelmében az Uj Kelet előfizetői az összes fürdőjegyek árából 40 százalékos kedvezményt kapnak. A CFR 50 százalékos kedvezményt ad a costiui nyaralóknak. Az ellátás hihetle-nül olcsó, ugyszintén a lakások. A fürdőn orth. kóser vendéglő is van. Az Uj Kelet előfizetői a Costiui kedvezmények miatt forduljanak Schön Dezsőhöz, lapunk si-gchetti megbízottjához.

Petőli összes költeményei

könyvnap kiadásban 53 lejtűrt izléses kötés-ben, 430 oldalon. Egészvásonkötésben, jobb papíron 106 lej LEPAGE-nál Cluj. Vidékre postán utánvétellel. — Kérjen teljes jegyzéket.

Szótár-óriás: 3300

Dr CHERESTESIU 4 köt. félévazonkötésben

román-magyar rész, 1100 lap, 300 lej helyett	150 lej
magyar-román rész, 2000 lap, két kötet, 600 helyett	300 lej
Román nyelvtan, 200 lap, 100 lej helyett	45 lej
Együtt a négy kötet, 3300 lap.	495 lej
Román nyelvtanító „100 újságicikk, él-csek és képekkel” 370 lap	150 lej

Postán utánvétellel portómentesen.
Kérje a nyelv- és szótárkönyvek jegyzékét LEPAGE-tól Cluj.

UJ KELET Legújabb hírek

A román kriminalisztika szenzációja:

Coroiu őrével együtt megszökött a botosani börtönből

A világhírű banditavezér őre régebben tagja volt Coroiu bandájának. Félország csendőrségét és rendőrségét mozgósították a bandita kézrekerítésére

A belügyminiszter és az igazságügyminiszter vezetik a nyomozást a bandita kézrekerítésére

Bucuresti, augusztus 13. Az Uj Kelet tud.) A román kriminalisztikának óriási szenzációja van. Botosani börtönből megszökött Coroiu, az országhatárokon túl is ismert haramiavezér, aki hosszú évekig fosz togatott, rabolt és gyilkolt az országutakon, levelezett a hatóságokkal, egész csendőrszázadokat mozgósítottak ellene, de mert rendkívül ügyes és igen magasrangú bűntársai és rejtezői voltak, csak akkor tudták a hatóságok kézrekeríteni, amikor önként jelentkezett. Azóta a botosani börtönek a lakója volt a haramiavezér, akinek ügyében a főtárgyalást érthetetlen módon halogatták. Közben vad és fantasztikus híresztelések keltek szárnyra arról, hogy

Coroiu olyan nevet kevert bele bandájának ügyébe, amelynek hallatára ámulatba estek a hatóságok.

Hogy mi volt igaz ezekből a hírekből, azt nem lehet megállapítani. Tény az, hogy a banditavezér idillikus módon élt a börtönben és amint az nemrégiben kiderült, valószínű fejedelmhez méltóan tartották a börtönben az országúti haramiáját.

Az operettbeli börtönviszonyokra jellemző, hogy Coroiu-nak külön ízték. Az igazgató konyháján, a börtönben mulatozott és orgiákat rendezett, egyszóval úgy élt, akárcsak Vasilescu Văcărești-ben, akit börtönre megsétáltatott a bucaresti éjszakai lokálokban.

Amikor Coroiu börtönbeli mulatozása az igazságügyminiszter tudomására jutott, a botosani börtön igazgatóját fegyelmi uton el helyezték és helyét a szigorúságáról ismert Tabarnac Ion foglalta el.

A szigorúbb börtönigazgató ellenére,

Coroiu-nak sikerült ma megszökni börtönéből és magával vitte őret is, Mihai Zimniceanu közkapcsolatát, akinek speciális megbízatása volt Coroiu cellája előtt őrködni.

A szökést akkor vélték észre, amikor éjszaka három órakor az inspekciónak tiszteket küldtek a börtönben, ahol Coroiu-nak, valamint az őret hűlt helyét találták.

Az inspekciónak tiszte nyomban fellármázták az őrséget és az egész őrsőt.

Hatalmas csendőrségi és rendőrkülönítmények jártak házafele Botosani utcán és a város egész lakossága segítette a hatóságokat a hajtóvadászaton. Ennek ellenére nem sikerült a banditavezér nyomára bukkanni.

A reggeli órákban azután a nyomozás elkészítő adatai bukkantak.

Kiderült, hogy Mihai Zimniceanu katonája, akinek speciális őrzetere bízták a haramiavezért, Dumesti faluból, Coroiu szülőfalujából való és katonaságához való bevonulása előtt tagja volt Coroiu bandájának.

Ez a katona szerezte meg a börtön kapukulcsát és így könnyű szerrel tudott megszökni a vezér és egykori katonája.

Coroiu nem távozott üres kézzel a börtönből. Volt ideje arra, hogy kirabolja az őrszobát, ahonnan számos fegyvert és töltényt vitt el magával.

A botosani rendőri hatóságok ma délelőtt értekezletet tartottak az ügyészségen, amelyen megvitatták azokat az intézkedéseket, amelyeket Coroiu elfogatását érdekében fogamossítani kell. Elhatározták, hogy

kiáltványt intéznek a falvak lakosságához, amelyben együttműködésre szólítanak fel mindenkit a bandita kézrekerítésére érdekében és nagy díjat tűznek ki Coroiu fejére.

A hajtóvadászat érdekében kórtávirattal fordultak az összes moldovai rendőrhatalóságokhoz és megkeresték az ország többi rendőrségeit és csendőrségeit is. Egyébként az összes csendőri kikendeltségeket Moldova északi részébe koncentrálták, ahol faluról-falura és erdőről-erdőre járva, kutatják a megszökött banditavezér nyomát. Coroiu szökése, amely szinte páratlan a

kriminalisztika történetében, megmozgatta a bucaresti központi hatóságokat is. Bucarestben

magá Inuletz belügyminiszter állott a nyomozás élére és 5 irányítja azokat a mozdulatokat, amelyek Coroiu bekezdését célozzák.

A belügyminiszter ma fogadta Paraiaru tábornokot, a csendőrség főparancsnokát, aki beszámolt a belügyminiszternek Coroiu szökésének körülményeiről.

Demetriu, a börtönök vezérigazgatója haladéktalanul Botosaniba utazott. Ugyanakkor utsította az igazságügyminiszter a jasi

A forrongó dán parasztlak ki akarják éheztetni Koppenhágát

KOPPENHÁGA, augusztus 13. A parasztlak forrongása nagyobb méreteket ölt és azzal fenyegeti, a városokat, hogy élelem nélkül maradnak. A királyi palota előtti tüntetés után a parasztlak tizenháromnapos határidőt adott sérelmeinek orvoslására. A hááridő ma járt le, de öt nappal meghosszabbították. A gazdák azzal fenyegetőznek, hogy nem szállítanak tejet a városokba.

Anglia hozzájárul, hogy Abessziniát politikai zónákra osszák fel?

Eden fel fogja ajánlani, hogy revízió alá veszik az afrikai gyarmatbirtokokat, ha Olaszország eláll a háborútól

Párizs, augusztus 13. A háromhatalmi konferenciát nagy izgalom előzi meg az európai metropolisokban. A francia sajtó véleménye erősen megoszlik az értekezlet kimenetelét illetően. A Petite Parisienne nagy reményeket fűz a tárgyalásokhoz és azt hiszi, hogy alkalmas atmoszférát lehet teremteni a kedvező megoldáshoz.

A Journal szerint viszont a tárgyalások nehéz körülmények között veszik kezdetüket, mert sem Olaszország szándékai, sem Abessziniá feltételei nincsenek pontosan körülírva.

A Matin azt írja, hogy az érdekelt hatalmak végül is tudatára jöttek felelősségüknek és ha nem is jött még létre megoldás, legalább is utban vannak a megoldás felé. Nem vonjuk kétségbe — írja a lap — hogy Mussolini örövendene, ha legalább részleges elégtételt kapna és nem kellene háborút viselnie. Közbejött azonban itt a brit tényező, mert Anglia sohasem fog abba belemenni, hogy európai hatalom kapja meg a két Nilus kulcsát.

A lap a továbbiakban azt írja, hogy Nagy-Britannia a háromhatalmi konferencián a következőket fogja javasolni:

Osszák fel Abessziniát politikai zónákra?

Osszák fel Abessziniát politikai befolyás alá eső zónákra. Adjanak gazdasági elő-

nyöket Olaszország számára, vasutak építése és kihasználásra való terület engedélyezése útján. Azonkívül angol kikötő létesüljön Abessziniá Somáliában.

Az Echo de Paris megállapítja, hogy a négyesnek a Havas ügynökség tudósítója előtt tett javaslatai nem kecsesnek reménytel. A lap az angol állásponttal szemben azon a véleményen van, hogy mindazon fenn kell tartani Abessziniá politikai függetlenségét, miután erről amugysem mondana le a háboru nélkül. Abessziniának benn kell maradnia a Népszövetségben.

Laval kezében futnak össze a szálak

Párizs, augusztus 13. A háromhatalmi értekezletet néhány fontos tanácskozás fogja megelőzni. Az angol delegáció ma elindult Párizsba a háromhatalmi konferenciára. Eden, a delegáció vezetője, a holnapi nap folyamán felkeresi Lavalt. Ugyan azt fogja tenni csütörtökön Aloisi olasz megbízott is, aki csak csütörtökön érkezik Párizsba. Hir szerint a háromhatalmi értekezlet csak egy plenáris ülést tart, a tanácskozások azután külön fognak lefolyani. Abban az esetben, ha megegyezés jönne létre, a konferencia még egy ülést tart, amelyen megszövegeznék a kiadandó közleményt.

ítélőtábla főügyészt, hogy utazzék a helyszínére megejteni a vizsgálatot.

Pop Valér igazságügyminiszter Coroiu szökéséről nyilatkozatot adott a sajtónak. Az igazságügyminiszter kijelentette, hogy a szökés aggodalmat kelt, mert nem ez az első börtönbotrány Romániában.

— Jelen esetben azonban — mondotta az igazságügyminiszter —

azt hiszem, hogy a botosani börtön személyzete nem bűnös. Az új igazgató éppen tegnap kérte jelentésében, hogy táncraerhesse. A vizsgálat lesz hivatalosan megállapítani, hogy kit illet a felelősség.

Az igazságügyminiszter ezután előbbi jelentésével szemben, amelyek úgy tudják, hogy az őrszem korábban tagja volt Coroiu bandájának, kijelentette, hogy az a katona, aki Coroiut őrizte, egyike volt a legfegyveresebb katonáknak. Nem lehet tudni, vajjon megvásárolta-e vagy pedig Coroiu gyakorolt rá olyan hatást, hogy elősegítette a bandita szökését.

A botosani hatóságok véleménye szerint alighanem autó várta a két szökevényt a börtönajtó előtt.

Coroiu már régen foglalkozik azzal a tervvel, hogy Lengyelországba szökik. Pénze valószínűleg volt, mert számos betörésének a zsákmánya nem került elő.

A hatóságok felteszik, hogy a botosani börtön volt igazgatója, Ursache, akit Coroiu mulatozása miatt függesztettek fel állásából, nem áll távol a banditavezér szökésének előkészítésétől.

Eden felajánlja az afrikai gyarmatbirtokok revízióját

Londonban megerősítik azt a hírt, hogy Eden pozitív javaslatokat fog a háromhatalmi konferencia elé terjeszteni. Eden a Morningpost szerint felajánlja az afrikai gyarmatbirtokok revízióját, ha Olaszország eláll a háborútól.

Mussolini tárgyal Franciaország olasz követével

Párizs, augusztus 13. A Matin római jelentése közli, hogy Mussolini tárgyal De Chamberlain gróf római francia nagykövettel. A népszövetségi tanácsülésszak befejezése óta ez Mussolini és De Chamberlain első találkozója volt. Politikai körökben a háromhatalmi tanácskozás előkészítése szempontjából is nagy fontosságot tulajdonítanak a tanácskozásnak.

Az olasz csapatokat éjjel szállítják a szuezi csatornán keresztül

London, augusztus 13. A Times alexandriai jelentése szerint az olasz csapatoknak a szuezi csatornán való átszállítása Eritrea felé görög hajókon folytatódik. A szállítást nagyrészt éjjel történik. Az olasz hajók nagyrészt a kikötő előtt horgonyoznak le visszatérően beteg olasz katonákkal. Megállapítást nyert, hogy a legutóbbi kórházhajók fedélzetén 50 ezer maláriás és vérhasban szenvedő katonát szállítottak.

A háboru kitérőre kiélezni a fehérek és feketék közti viszonyt

London, augusztus 13. Pretoriából jelentik: Smuths délafrikai miniszterelnök-helyettes sajtónyilatkozatban rámutatott arra, hogy az olasz-abesszini konfliktus ügyében a jövőt Anglia és Franciaország együttműködésének lehetősége határozza meg. Nem szabad megengedni, hogy Olaszország a két hatalom nézeteltéréseire építse keresztülvinni szándékolt lépéseit. A háboru kitérőre a Népszövetség vereségét jelentené s kiélezne egész Afrikában a fehérek és a feketék között a viszonyt.

Kölcsönt nem kaphat Abessziniá

Párizs, augusztus 13. Pénzügyi körökben nem hiszik, hogy Abessziniának lehetőségei lennének kölcsönigényével a francia pénzügyben.

Taxa postală plătită în nume No. 224713/02

19. Telefon: 9-
Flavonia 116,
Évre 600, egée
Földre: Havont
Földre 12, egée
detések díjazat
KELET" az er
dőség egyetlen
Cikkünk után
ráa megjelölés

Egy új ipar

Egy, az Egye-
ben alakult új
az Unió bárme-
hazudik, azaz
társáról valami
gá. Vendéglőkbe
ügynökei beszá-
resztelni, hogy
től sokan megb-
hogy a hir biza-
új gyár készitme-
ról az a hir terj-
ruha anyagából
nek szintén a fi-
lést, valami kiüt-
már szentül meg-
posztó fertőzte
gyári cég ellen.
során derült ki
terjesztő szerve-
bárcinek a befel-
meglehetősen ba-
tok ellen, mert a
az írásban, nyom-
tett rágalomzás-
mázi azonban
lehet, ez tehát a
gáló új, hatóság,

Hüsiülni kell

Nyár van, ninc-
már a deviza-par-
lom borul, mint
életére.

Hüsiülni kell il-
Véletlen szerep-
hogy Vasilescu, N-
he-ültek „hüsiülni
almoskönyv szeri-
az időszakban jó
kérdézi, Ursache
tönigazgató volt
ezer lej kártalca
nyelmes és nyug-
olesóbban kapta
szinte, Zabraceanu
osztályu hüsiülni

Nem pófára me-
Az adófőnök es-
Coroiu rabolt és
fizethette.

Biztos vannak
Hüsiülni kell il-
forróságot érzett
tosani üdülőhelyé-
még egy kis rest-
leléni kevesebbet
vába akarnak szá-
sem üdülőhely.

Jó lesz másutt
Meglehet, hogy
valahol, valamely
esőbb kurtakca,
komfort mellett.

A kaimintá

Mialatt Európá-
zssel élünk — di-
szek Távolkeleten
Az ázsiai fajó-
problémája egyre
oldás felé, melyet
óta, Briand és Str-
sem tudott megok-
A kínai nemzet
egyik nagy nemze-
szeptemberben ko-
lyen döntő jelent-
megszületni Kína
kelet sorsára von-
Nem lehet kéts-
legnagyobb politik-
zárólag a kínai be-
dására szorított
élnyomott és ki-
egész kérdés-kom-
egyre inkább a d-
európai népekkel
Ez már csak a
utóbbi hónapokban
amely Kína és Jap-
nek főtusában az
eredő felfogás áll